

Zvláštní část trestního zákona

Trestní zákon :

- Základy trestní odpovědnosti - § 1 – 35
- Základy trestání - § 36 – 108
- Základní pojmy - § 109 – 139
- Jednotlivé skutkové podstaty - § 140 a násl.

- Časté změny ve zvláštní části, a to i po rekodifikaci – odraz změněných společenských poměrů.
- Úkol zákonodárce – reflektovat je, kriminalizovat jednání společensky nebezpečná
- Chyby – politizace a ideologizace (voluntarismus) – např. dřívější hlavy I. A II,

- Neznalost skutečných poměrů (trestnost homosexuality, týrání zvířat, drogových deliktů)
- Jednání nebezpečná, která není účelné trestat – přerušení těhotenství, nevěra
- Trestnost i jednání u nás se prakticky nevyskytujících – obvykle na základě mezinárodních smluv. Princip monogamie, náboženské svobody, poškozování podmorských kabelů, otroctví apod.

- Kriminalizace (nové hospodářské trestné činy, poslední díl hlavy první, terorismus)
- Dekriminalizace (vypuštění dřívějších prvohlavových a hospodářských trestných činů, § 138)
- Penalizace (zavádění nových přísnějších trestních sazeb či zvyšování dosavadních)
- Depenalizace (snížení sazeb u hospodářských a majetkových trestných činů)

- Úkoly zvláštní části
- Konkretizace obecného pojmu trestný čin z § 13
- Určení jednotlivých skutkových podstat
- Odlišení trestných činů navzájem
- Odlišení od jiných typů deliktů
- Stanovení sankcí

- Vztah mezi obecnou a zvláštní částí
- Nelze oddělit v zájmu správného výkladu a aplikace
- Skutkové podstaty ze zvláštní části je třeba podle potřeby doplnit obecnými ustanoveními o trestní odpovědnosti, o trestání, základními pojmy definovanými od § 110 po § 139

- Skutkové podstaty
- - základní – obvykle v prvních odstavcích
- - kvalifikované – obvykle ve vyšších odstavcích, tvoří se tak, že se k základní skutkové podstatě přidá navíc některý další znak podstatně zvyšující škodlivost takových jednání
- privilegované – vyskytují se výjimečně, obvykle v samostatných ustanoveních, obsahují znaky které snižují obvyklou škodlivost jednání podobného druhu – např. § 142

- Skutkové podstaty
- - popisné
- Odkazovací (odkazují většinou na mimotrestní primární úpravu (např. § 270))
- Blanketní (odkaz na úpravu budoucí)
- SP
- Jednoduché
- kumulativní

- Určovatel pro rozdělení jednotlivých trestných činů do jednotlivých hlav je skupinový objekt trestného činu.
- Pořadí hlav určuje hierarchii chráněných zájmů ve společnosti.
- Změny v hierarchii vod roku 1950
- Hierarchie v jednotlivých hlavách a dílech
- Význam členění

Hlava I - trestné činy proti životu a zdraví

- Díl 1 – trestné činy proti životu
- Díl 2 – trestné činy proti zdraví
- Díl 3 – trestné činy ohrožující život nebo zdraví
- Díl 4 – trestné činy proti těhotenství ženy
- Díl 5 – trestné činy související s neoprávněným nakládáním s lidskými tkáněmi a orgány, lidským embryem a lidským genomem

Hlava II – trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti

- Díl 1 – trestné činy proti svobodě
- Díl 2 - trestné činy proti právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství

Hlava III – trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti

- Hlava IV – trestné činy proti rodině a dětem
- Hlava V – trestné činy proti majetku

Hlava VI – trestné činy hospodářské

- Díl 1 – trestné činy proti měně a platebním prostředkům
- Díl 2 – trestné činy daňové, poplatkové a devizové
- Díl 3 – trestné činy proti závazným pravidlům tržní ekonomiky a oběhu zboží ve styku s cizinou
- Díl 4 – trestné činy proti průmyslovým právům a proti autorskému právu

Hlava VII – trestné činy obecně nebezpečné

- Díl 1 – trestné činy obecně ohrožující
- Díl 2 – trestné činy ohrožující vzdušný dopravní prostředek, civilní plavidlo a pevnou plošinu

Hlava VIII – trestné činy proti životnímu prostředí

zákon o trestných činy proti občano
publice, cizímu státu a
mezinárodní organizaci

čl 1 – trestné činy proti základům
R

čl 2 – trestné činy proti
bezpečnosti ČR

čl 3 – trestné činy proti obraně
státu

Hlava X – trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných

- Díl 1 – trestné činy proti výkonu pravomoci orgánu veřejné moci a úřední osoby
- Díl 2 – trestné činy úředních osob
- Díl 3 – úplatkářství
- Díl 4 – jiná rušení činnosti orgánů veřejné moci
- Díl 5 – trestné činy narušující soužití lidí
- Díl 6 – jiná rušení veřejného pořádku
- Díl 7 – organizovaná zločinecká skupina
- Díl 8 – některé další formy trestné součinnosti

Hlava XI – trestné činy proti branné povinnosti

Hlava XII – trestné činy vojenské

- Díl 1 – trestné činy proti vojenské podřízenosti a cti
- Díl 2 – trestné činy proti povinnosti konat vojenskou službu
- Díl 3 – trestné činy proti povinnostem strážní, dozorčí nebo jiné služby
- Díl 4 – trestné činy ohrožující bojeschopnost ozbrojených sil
- Díl 5 – trestné činy proti služebním povinnostem příslušníků bezpečnostních sborů.

Hlava XIII – trestné činy proti lidskosti, proti míru

- Díl 1 – trestné činy proti lidskosti
- Díl 2 – trestné činy proti míru a válečné trestné činy
- Díl 3 – společné ustanovení

Postup při rozboru jednotlivých skutkových podstat

- 1 – zařazení do hlavy a oddílu podle objektu trestného činu
- 2 – objektivní stránka trestného činu, zejména jednání
- 3 – subjekt TČ – vlastnosti pachatele, speciální pachatel
- 4 – subjektivní stránka – zavinění a pohnutka
- 5 – další zvláštnosti (souběh s jinými trestnými činy, účinná lítost apod.).